

UNDERSÖKNING: Identifiering av omständigheter som talar för eller emot betydande miljöpåverkan

Upphävande av del av detaljplanen Förslag till ändring, utvidgning och upphävande av stadsplanen för sydvästra delen av Aneby municipalsamhälle (19640402)
Diarienummer SBN 2024-235
Samhällsbyggnadsavdelningen 2024-06-26

Enligt 4 kap 34§ Plan- och bygglagen och 6 kap 3§ Miljöbalken ska kommunen genomföra en strategisk miljöbedömning för alla detaljplaner och planprogram som kan medföra betydande miljöpåverkan. I samband med planarbetet görs därför en undersökning som är ett stöd för kommunens ställningstagande i beslutet om planens genomförande medför en betydande miljöpåverkan eller inte. I undersökningen ska identifieras omständigheter som talar för eller emot betydande miljöpåverkan utifrån förutsättningar, platsen, påverkan samt planens karaktär enligt vad som listas i 5§ Miljöbedömningsförordningen. Som en del av undersökningen genomförs i detta dokument en identifiering av omständigheter som talar för eller emot betydande miljöpåverkan. Om undersökningen visar på en betydande miljöpåverkan ska en strategisk miljöbedömning upprättas i samband med detaljplanarbetet. Här identifieras, beskrivs och bedöms den betydande miljöpåverkan. Utöver ett ställningstagande om miljöpåverkan tar detta dokument upp miljöfrågor som bör beaktas i den fortsatta planprocessen.

För detaljplaner som påbörjats från och med 1 april 2020 ska undersökningen genomföras inom ramen för detaljplanesamrådet. Frågan om betydande miljöpåverkan ska avgöras genom ett särskilt beslut. Undersökningssamrådet ska ske med länsstyrelsen och de kommuner som på grund av sitt särskilda miljöansvar kan antas bli berörda av planen.

INNEHÅLL

Områdesbeskrivning
Planens huvuddrag och omfattning
Tidigare kommunala ställningstaganden
Planens tänkbara konsekvenser
Sammanvägd undersökning
Tabell för identifiering av omständigheter som talar för betydande miljöpåverkan

OMRÅDESBESKRIVNING (se bilaga 1)

Området där planen föreslås upphävas är knappt tio hektar och ligger på fastigheten Aneby Hillerstorp 1:1. Området är beläget i västra delen av Aneby tätort. Området ligger i söder på ömse sidor väg 132, och i norr sträcker sig området mellan Jönköpingsvägen (väg 971) och industriområdet Hags. I nordöstra delen av planområdet finns ett skogsparti (1) som i huvudsak utgörs av högvuxen tall- och granskog. I det lägre trädskiktet finns sly av rönn, ek och lönn. I buskskiktet dominerar hallon, men det finns även förvildade trädgårdsväxter som troligtvis hamnat där genom dumpning av trädgårdsavfall. I markskiktet finns bland annat blåbärsris, lingonris och liljekonvaljer. Området avgränsas av en mindre, privat väg. Inne i området finns ett par mindre stigar och en äldre koja. Intill detta område ligger en åkerplätt (2) på ca 0,3 ha som också avgränsas av vägen. På motsatt sida vägen utgörs upphävandeområdet av blandskog (3) bestående av bland annat tall, björk, gran, sälg, rönn, ek, gråvide och fågelbär. I områdets mitt finns en rest av en tidigare tomt med bland annat ett större päronträd. Bostadshuset är dock rivet sedan några år tillbaka. Området är kuperat, och därför torrare i den nordliga delen än den södra. I den norra delen av upphävandeområdet finns en torrkulle (4). Marken i upphävandeområdet nordvästra del (5) är låglänt och blir vid nederbörd mycket sumpigt med bitvis stående vatten. Träd skiktet består främst av klibbal och björk, och i undervegetationen finns olika ormbunkar samt älggräs. Marken väster om väg 132 utgörs av åker och betesmark som brukas av fastighetsägaren.

Upphävandeområdet angränsar i öster till ett stycke mark som berörs av en intilliggande detaljplan *Förslag till ändring av stadsplanen för del av Aneby samhälle Hillerstorp 1:1 m fl fastigheter Aneby kommun Jönköpings län* (06-ANY-720) som avses upphävas i en parallell process. Sammantaget är dessa två områden drygt elva hektar.

PLANENS HUVUDDRAG OCH OMFATTNING

Det föreslagna upphävandeområdet är planlagt som allmän plats, park eller plantering. Kommunen har inte löst in marken, vilket skapat otydlighet gällande rådighet över markens skötsel samt inskränkningar i äganderätten gällande hur marken får användas och brukas. Vidare så har planen inte genomförts. Då kommunen längre inte ser att det finns ett allmänt behov av att den aktuella marken tas i anspråk som park avser kommunen inte att mot fastighetsägarens vilja lösa in marken och genomföra planen. Syftet med upphävandet av del av detaljplanen är således att ge fastighetsägaren rådighet över de delar av fastigheten som inte tillgodoser ett behov som allmän plats. Upphävs del av detaljplanen så blir området planlöst.

TIDIGARE KOMMUNALA STÄLLNINGSTAGANDEN

Översiktsplan

Översiktsplanen anger utveckling bostäder för den nordöstra delen av planområdet. I området sydvästra del anger översiktsplanen inte någon utvecklingsinriktning, men den mark som idag utgörs av betes- och åkermark har den markanvändningen i översiktsplanen. Kommunen anser att upphävandet inte strider mot intentionerna i översiktsplanen.

Riksintresse

Området berörs av en MSA-yta. Upphävandet av planen bedöms inte påverka riksintresset.

Bostadsförsörjningsprogram

Upphävandet av del av detaljplanen bedöms inte påverka eller påverkas av bostadsförsörjningsprogrammet.

VA-plan

Upphävandet av del av detaljplanen bedöms inte påverka eller påverkas av VA-planen.

Nu gällande detaljplan

I nu gällande detaljplan så är området planlagt som allmän plats, park eller plantering. I planbeskrivningen saknas motivering för användningsområdet.

PLANENS TÄNKBARA KONSEKVENSER

Upphävandet innebär att området blir planlöst, vilket ger en möjlighet för annan markanvändning och förvaltning. Då planområdet i väster gränsar till en betesmark vill fastighetsägaren utöka betesområdet och stängsla den västra delen av upphävandeområdet i höjd med Elis Sandbergs väg. Fastighetsägaren vill låta skogsridån mot industriområdet kvarstå. För övrig mark finns i dagsläget inte några uttalade planer på förändringar, men ett upphävande skulle innebära ett förtydligande gällande skötselansvaret. Det är dock utan plan möjligt att förändra markanvändningen ytterligare, till exempel genom att göra hela ytan till betesmark, uppföra byggnader eller hårdgöra för exempelvis parkering.

Gällande utveckling av betesmark så bör djuren inte komma närmre bostäderna än de i dagsläget gör på norra sidan om Jönköpingsvägen för att inte orsaka olägenhet för de närboende. Upphävandet innebär dock att planen inte längre säkrar området som park och att det planmässigt inte längre finns hinder för att låta hela området betas. Däremot ska djurägare enligt förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd § 36 förvara och sköta sina djur på ett sätt så att olägenheter för människors hälsa inte uppkommer. Den av skogsområdet som omvandlas till betesmark bedöms idag inte hysa några större naturvärden, men med en förändrad skötsel finns det en större sannolikhet att dessa kan utvecklas över tid.

Gällande byggnation blir det i ett planlöst läge möjligt att söka bygglov eller uppföra bygglovsbefriad bebyggelse. I den östra delen av upphävandeområdet anses sannolikheten för uppkomsten av bebyggelse var låg då närhet till väg och tomtgräns sannolikt utgör ett hinder för detta. I planområdets norra del kan finnas en möjlighet för att bebyggelse kan tillkomma. Plan- och bygglagen 2 kap § 9 och 6 styr utformningen av byggnader som inte kräver lov eller anmälan. För dessa gäller att de ska placeras på ett sätt som är lämpligt med hänsyn till bland annat stads- och landskapsbilden, då ekonomibygnader ofta är stora och ibland uppförs

fristående från annan bebyggelse i landskapet är det särskilt viktigt att dessa utformas på ett lämpligt sätt. Med tanke på områdets omedelbara närhet till tätortens samt närheten till vältrafikerade Jönköpingsvägen och väg 132 är det dock sannolikt att en eventuell bostadsutveckling i området behöver föregås av detaljplan.

Beträffande förändringar av markanvändningen som kan innebära att marken hårdgörs och upplåts som parkering eller liknande så blir konsekvensen av upphävandet att detta blir möjligt i ett planlöst läge. Kommunen bedömer dock att markens beskaffenhet i delar av upphävandeområdet samt områdets utbredning i andra delar gör att detta inte är en utveckling som kan antas genomföras annat än i mindre delar av upphävandeområdet.

Kommunens bedömning är att den mest sannolika konsekvensen av upphävandet är att den tätvuxna skogsmarken i området nordvästra del omvandlas till skogsbete, att skogsridån mot industriområdet kvarstår och att åker- och skogsmarken inom den närmsta tiden sköts på samma sätt som i dagsläget för att därefter möjligtvis utredas för bostäder.

SAMMANVÄGD BEDÖMNING AV OMSTÄNDIGHETER SOM TALAR FÖR OCH EMOT EN BETYDANDE MILJÖPÅVERKAN

Planförslaget bedöms inte innebära en sådan betydande miljöpåverkan som enligt miljöbalken 6 kap kräver att strategisk miljöbedömning måste göras. Bedömningen grundas på följande:

- Planens upphävande bedöms ej påverka några skyddade områden.
- Risker för människors hälsa eller miljön inte kan förväntas.
- Planens upphävande bedöms inte påverka några miljö kvalitetsnormer.
- Naturvärden saknas i upphävandeområdet.
- Varken planens upphävande eller genomförande bedöms påverka något riksintresse.

Planens upphävande bedöms sammantaget inte ge någon betydande miljöpåverkan då nuvarande markanvändning förväntas fortgå i den större delen av området. För de delar där en förändrad skötsel kan förväntas så är det troligt att det kan medföra positiva effekter på områdets naturvärden. Om en del av området bebyggs eller hårdgörs medför det sannolikt negativa konsekvenser främst för dagvattnet, men ej så pass omfattande att det kan anses vara en betydande miljöpåverkan.

TABELL FÖR IDENTIFIERING AV OMSTÄNDIGHETER SOM TALAR FÖR ELLER EMOT BETYDANDE MILJÖPÅVERKAN

Områdesskydd					
	påverkar positivt	påverkar negativt	opåverkat	Kommentar <i>Platsens nuläge och planens förväntade påverkan/ ej relevant</i>	BMP
Riksintresse			x	Området berörs av en MSA-yta.	
Naturresevat			x	Ej relevant.	
Naturminne			x	Saknas i planområdet.	
Strandskydd			x	Området berörs ej av strandskydd.	
Djur-/växtskyddsområde			x	Saknas i området.	
Biotopskyddsområde			x	Saknas i området.	
Vattenskyddsområde			x	Saknas i området.	
Kulturresevat			x	Saknas i området.	
Kommentarer	Inga övriga.				

Landskapsbild					
	påverkar positivt	påverkar negativt	opåverkat	Kommentar <i>Platsens nuläge och planens förväntade påverkan/ ej relevant</i>	

Stads-/Landskapsbild			x	Stadsbilden förblir sannolikt i stort sett oförändrad.
In- och utblickar			x	Påverkan är försumbar då planens upphävande skulle innebära att tät skog övergår till skogsbete eller liknande.
Opåverkade områden			x	Ej relevant.
Fornlämningar och fornminne			x	Ej relevant.
Kulturminne och byggnadsminne			x	Ej relevant.
Annan miljö av kulturhistorisk betydelse			x	Ej relevant.
Kommentarer	Sannolikheten att landskapsbilden påverkas av planens upphävande bedöms som låg. Det är inte troligt att annat än möjligtvis mindre bebyggelse kan uppföras i upphävandeområdets västra del då detta är en relativt smal remsa på ömse sidor väg 132. I områdets norra del finns mer utrymme, och därmed en större sannolikhet att någon typ av mindre känslig bebyggelse kan uppföras. Eventuell tillkommande bostadsbebyggelse bedöms behöva föregås av en detaljplan.			

Natur och naturresurser				
	påverkar positivt	påverkar negativt	opåverkat	Kommentar <i>Platsens nuläge och planens förväntade påverkan/ ej relevant</i>
Allmän beskrivning av områdets natur-, växt och djurliv			x	Området består av skogsmark med torrare och blötare partier, en mindre åkerlapp, betesmark, vägområde utmed de större vägarna samt en mindre väg genom området. Se även områdesbeskrivning sidan 2 samt bilaga 1.
Nyckelbiotoper			x	Saknas i området.
Rödlistade och/eller fridlysta arter	x		x	Blåvinge och sexfläckig bastardsvärmare har observerats i närhet till området. Båda dessa arter bör kunna gynnas av ett utökat skogsbete. Utöver dessa finns ett antal fågelarter som observerats i närhet till området, men området som sådant bedöms ej vara viktiga för dessa arter.
Andra unika, sällsynta eller hotade arter, växtarter eller växtsamhällen (se Artdatabanken)			x	Saknas i området.

Naturresurser	x			Påverkas positivt då en del av marken kan övergå från att skötas med sporadiska röjningar till att övergå till skogsbete.
Kommentarer	Områdets naturvärden bör sannolikt över tid kunna öka med förändrad skötsel av en del av området från sporadiska röjningar till skogsbete.			

Vatten				
	påverkar positivt	påverkar negativt	opåverkat	Kommentar <i>Platsens nuläge och planens förväntade påverkan/ ej relevant</i>
Dagvatten		x		Dagvattnet kan påverkas negativt om konsekvensen av upphävandet blir att större byggnader uppförs eller att en större del mark hårdgörs.
Grundvatten			x	Ej relevant.
Ytvatten		x		Ytvattnet i Svartån kan påverkas negativt om konsekvensen av upphävandet blir att större byggnader uppförs eller att en större del mark hårdgörs.
Dricksvatten och avlopp			x	Ej relevant.
Kommentarer	Då upphävandet i sig inte antas medföra att mer än mindre delar av upphävandeområdet bebyggs eller hårdgörs så förväntas inte någon större påverkan på dagvattnet eller i förlängningen ytvattnet i Svartån, den mottagande recipienten. Även om en större del av området skulle hårdgöras är det inte troligt att påverkan på vattenkvaliteten skulle bli betydande.			

Hälsa och säkerhet				
	påverkar positivt	påverkar negativt	opåverkat	Kommentar <i>Platsens nuläge och planens förväntade påverkan/ ej relevant</i>

Föroreningar i luft			x	Påverkas ej av planens upphävande.
Föroreningar i mark och byggnader			x	Påverkas ej av planens upphävande.
Föroreningar i vatten			x	Påverkas ej av planens upphävande.
Buller och vibrationer			x	Påverkas ej av planens upphävande.
Trafiksäkerhet			x	Påverkas ej av planens upphävande.
Farligt gods			x	Påverkas ej av planens upphävande.
Brand och explosion			x	Påverkas ej av planens upphävande.
Risk för översvämning – skyfall, höga flöden eller stigande havsnivåer			x	Ej relevant.
Risk för ras, skred, erosion eller sedimentation – geotekniska förhållanden			x	Ej relevant.
Radon			x	Påverkas ej av planens upphävande.
Strålning, EMF			x	Påverkas ej av planens upphävande.
Ljus och skuggning			x	Påverkas ej av planens upphävande.
Djurhållning och allergener		x		Olägenhet för närboende kan uppstå om markägaren utökar betesområdet längre in mot bostadsområdet än vad som föreslagits i upphävandearbetet.
Lukt		x		Olägenhet för närboende kan uppstå om markägaren utökar betesområdet längre in mot bostadsområdet än vad som föreslagits i upphävandearbetet.
Avfall och återvinning			x	Påverkas ej av planens upphävande.
Energiförsörjning			x	Påverkas ej av planens upphävande.
Kommentarer	Det finns risk för att planens upphävande kan medföra att djur hålls närmre bostadsområdet än vad som avsetts vid tillfället för upphävandet. Förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd anger i § 36 att husdjur och andra djur som hålls i fångenskap skall förvaras och skötas så att olägenheter för människors hälsa inte uppkommer. Det finns därmed andra möjligheter att påverka djurhållningen än med detaljplaneläggning.			

Lagar, EG:s miljölagstiftning och andra riktlinjer och mål

	påverkar positivt	påverkar negativt	opåverkat	Kommentar <i>Platsens nuläge och planens förväntade påverkan/ ej relevant</i>
Miljökvalitetsnormer för vatten (vattendirektivet)			x	Avrinning från området sker mot Svartån. Vid stora nederbördsmängder går det inte att utesluta ett visst näringsläckage till Svartåsystemet i det fall skogsmarken övergår till betesmark, och om delar av planområdet hårdgörs. Påverkan bedöms vara försumbar.
Miljökvalitetsnormer för luft (luftkvalitetsdirektivet)			x	Påverkas ej av planens upphävande.
Miljökvalitetsnormer för omgivningsbuller (bullerdirektivet)			x	Påverkas ej av planens upphävande.
Miljömål	x	x		Upphävandet av planen påverkar miljömålet ”God bebyggd miljö” och ”Ett rikt odlingslandskap”. Upphävandet av planen kan påverka miljömålet ”God bebyggd miljö” genom att plan med parkmark upphävs. Planen har dock ej genomförts på det sätt som får förmodas avsetts, och allmänheten använder inte området på det sätt som övriga parker används. Endast en mindre del av området kan anses ha rekreativa värden. Det gäller främst tall- och granskogen (1) samt den privata väg som går genom området. Området i sin helhet förmodas ha låga naturvärden. Upphävandet av planen har en god inverkan på miljömålet ”Ett rikt odlingslandskap” då det innebär att jordbruksmarken fortsatt kan brukas och betas samt att betesmarken kan utökas.
Förekomst av verksamheter som medför risk för omgivningen i eller i närheten av planområdet			x	Saknas.
Miljöpåverkan av överordnade projekt			x	Den norra delen av planområdet är i översiktsplanen utpekad för bostäder, liksom mark en bit norr om planområdet. Skulle samtliga dessa områden utvecklas så behöver särskilt dagvatten hanteras för att det inte sammantaget ska bli en miljöpåverkan från områdena. Skulle områdena norr om upphävandeområdet utvecklas behöver lågpunkter och rinnvägar hanteras så det säkerställs att upphävandeområdet inte påverkas negativt.
Inverkan på underordnade eller angränsande planers miljöpåverkan			x	Den privata mark som planlagts för park berörs av två skilda detaljplaner. Kommunen avser upphäva en del av båda dessa. Sammantaget handlar det drygt 11 hektar mark.
Markanvändningens effekter				Marken är inte av sådan beskaffenhet att det anses nödvändigt att styra användningen genom planbestämmelser, inte heller anses allmänhetens tillträde till den behöva säkras. Den föreslagna användningen

				efter upphävandet anses vara en bättre markanvändning då marken kan brukas på ett ändamålsenligt sätt där möjlighet till ökade natur- och upplevelsevärden finns.
Kommentarer				

Ställningstagande	
Är bedömningen av effekterna av stor osäkerhet?	Nej
Är effekterna varaktiga eller oåterkalleliga?	Nej
Nödvändiga åtgärder för att motverka att planens genomförande skapar betydande miljöpåverkan	Vid anmälnings- och lovpliktiga åtgärder bör särskild hänsyn visas till stads- och landskapsbilden utifrån bestämmelserna i 2 kap 6 § PBL. Samma hänsyn gäller för åtgärder som inte kräver lov eller anmälan.

Datum för samråd	2024-08-19
Medverkande vid samråd	Länsstyrelsen i Jönköpings län, Aneby kommun
Datum för särskilt beslut	2024-08-20

Medverkande tjänstepersoner

Sonja Michanek
Planarkitekt

Camilla Niklasson
Miljöinspektör